

Çocuk Ebeveyn ?li?ki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Ebeveyn ?li?ki Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18736>

Özet

Çocuk Ebeveyn İlişkisi Ölçeği (ÇEÖ), Halil Uzun ve Gökhan Baran (2015) tarafından, okul öncesi dönemdeki çocuğu olan babaların çocuklarıyla kurdukları ilişkinin niteliğini ve dinamiklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, 3 faktör ve 23 maddeden oluşan bir yapıya sahiptir ve ilişkinin hem olumlu hem de olumsuz yönlerini değerlendirmektedir. Ölçeğin temel amacı, babaların ebeveynlik süreçlerindeki **ilişkisi kalitesini**, uyum düzeylerini ve potansiyel çatışma alanlarını tespit etmektir.

Yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, ölçeğin okul öncesi dönemdeki babaların ilişkisi deneyimlerini güvenilir bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir. Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme formatı kullanır ve psikoloji ile eğitim bilimleri alanlarında baba-çocuk ilişkisi üzerine yapılan araştırmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk ebeveyn ilişkisi, baba-çocuk ilişkisi, okul öncesi dönem, psikolojik ölçek, Faktör Analizi, psikometri, ebeveynlik.

Yazarlar

Halil Uzun, Gökhan Baran

Amaç

Çocuk Ebeveyn İlişkisi Ölçeği'nin temel amacı, okul öncesi dönemdeki (yaklaşık 3-6 yaş) çocukların babaları ile olan ilişkilerinin niteliğini ve dinamiklerini psikometrik olarak ölçmektir. Ölçek, özellikle babaların çocuklarıyla kurdukları duygusal bağ, uyum düzeylerini ve yaşadıkları potansiyel çatışma alanlarını belirlemeyi hedefler.

Bu ölçek geliştirme çalışması, mevcut literatürdeki baba-çocuk ilişkisini spesifik olarak okul öncesi dönem babaları perspektifinden değerlendiren araç eksikliğini gidermeyi amaçlamıştır. Ölçek, klinik değerlendirmeler ve akademik araştırmalar için standartlaştırılmış bir veri toplama aracı sunmaktadır.

Yapı (Konstrukt)

ÇEÖ, ebeveyn-çocuk ilişkisinin üç temel boyutunu ölçen çok boyutlu bir yapı üzerine kurulmuştur. Bu üç faktör, ilişkinin hem pozitif hem de negatif yönlerini kapsayarak kapsamlı bir değerlendirme sunar ve toplam 23 maddeden oluşur:

- 1. Faktör: Olumlu ?li?kiler:** Babalar ile çocuklar aras?ndaki s?caklık, destek, kar??ılık? anlay?? ve sa?lıklı ba?lanma düzeyini yans?tır.
- 2. Faktör: Uyumsuzluk:** Ebeveyn ve çocu?un beklentileri veya davran??lar? aras?ndaki tutarsızlık, zorluklar ve ileti?im engelleri gibi i?levsiz alanlar? ifade eder.
- 3. Faktör: Çat??ma:** ?li?kideki gerilim, anla?mazlıklar ve aç?kça ifade edilen olumsuz etkile?im durumlar?? ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amacıyla aç?mlayıc? ve do?rulayıc? faktör analizleri kullanılm??tır. Örneklem büyüklü?ünün faktör analizi için uygunlu?unu de?erlendirmek üzere **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** de?eri incelenmi?tir. Ölçe?in KMO de?eri .657 olarak bulunmu? olup, bu de?er kabul edilebilir s?nır olan .60?'n üzerinde bir de?erdir.

Verilerin faktör analizi için uygunlu?unu belirlemek amacıyla Bartlett Sphericity Testi uygulanm??tır. Test sonucu ($\chi^2=679,30$, $df=250$, $p<.001$) istatistiksel olarak anlamlı bulunmu?tur, bu da verilerin faktörle?tirme için uygun oldu?unu ve de?i?kenler aras?nda yeterli korelasyonun bulundu?unu göstermektedir.

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda elde edilen uyum indeksleri, modelin kabul edilebilir düzeyde uyum sa?ladığını göstermi?tir: $\chi^2=341,81$, $df=227$, $p=.000$. Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası (RMSEA) de?eri ise .058 olarak raporlanm??tır, bu de?er modelin iyi bir uyum sergiledi?ini teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılı?ını de?erlendirmek amacıyla Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılar? hesaplanm??tır. Ölçe?in toplam güvenilirlik katsayısı .71 olarak belirlenmi?tir, bu de?er ölçe?in genel olarak güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Alt faktör baz?nda hesaplanan iç tutarlılık katsayılar? ise ?öyledir:

1. Faktör (Olumlu ?li?kiler): **.76**
2. Faktör (Uyumsuzluk): **.61**
3. Faktör (Çat??ma): **.62**

Tüm faktörlerin güvenilirlik katsayılar?, psikometrik açıdan kabul edilebilir alt s?nırın üzerinde olup, ölçe?in alt boyutların? da tutarlı ve güvenilir ölçümler sa?ladığını kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Çocuk Ebeveyn ?li?ki Ölçe?i, 23 madde ve 3 alt faktörden olu?an çok boyutlu bir yap?ya sahiptir.

Yapılan faktör analizi, maddelerin bu üç temel boyuta net bir şekilde ayrıldığını göstermiştir. Bu faktörler, babaların çocuklarıyla olan ilişkilerindeki farklı davranış ve duygu örüntülerini temsil etmektedir.

Faktör yapısının uygunluğunu test etmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin .657 bulunması ve Bartlett Sphericity Testi'nin anlamlı çıkması, verilerin faktör yapısına doğrulamak için uygun olduğunu bilimsel olarak desteklemiştir. Bu üç faktörlü model, babaların ebeveynlik deneyimlerini geçerli ve yapasal olarak sağlam bir şekilde yakalamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1= kesinlikle uygun değil - 5= kesinlikle çok uygun)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler (Babalar)

Yaş Grubu: Okul öncesi dönemde (yaklaşık 3-6 yaş) çocuğu olan babalar.

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, okul öncesi dönemde çocuğu olan babalar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim formu; yapı geçerliliği için KMO, Bartlett ve Doğrulamalı Faktör Analizi; iç tutarlılık için Cronbach Alpha katsayısı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynlik, çocuk gelişimi, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik, Likert ölçeği, baba-çocuk etkileşimi, çatışma, uyumsuzluk.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değil.

İletişim Adresi: uzunhalil@gmail.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2015 yılında Uzun ve Baran tarafından yayınlanan akademik çalışma ile kullanılmıştır.

sunulmuştur. Ölçeğin bilimsel amaçlarla kullanımı için sorumlu yazar Halil Uzun ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı aşağıdadır: inesjournal.com

Ölçeğin orijinal PDF formu buradan indirilebilir: cocuk-ebeveyn-iliski-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Uzun, H. ve Baran, G. (2015). Çocuk ebeveyn ilişkisi ölçeğinin okul öncesi dönemde çocuğu olan babalar için geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 30-40.

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek, toplam 23 maddeden oluşmaktadır. Ancak, bu maddelerin tam listesi sağlanan kaynak içerikte bulunmamaktadır.